

POSUDEK

na dizertační práci JUDr. Václava Žaloudka, LL.M. předložené na Univerzitě Karlově,
Právnické fakultě na téma „Aplikace kolizních norem“

Dizertační práce je zaměřena na problematiku z oblasti mezinárodního práva soukromého. Dizertační práce je členěna na úvod, dvě části dále členěné na kapitoly a podkapitoly a na závěr a její rozsah je 225 stran, dizertační práce neobsahuje přílohy.

V úvodu práce jsou vymezeny metody použité při tvorbě dizertační práce a také dvě základní hypotézy. Podle první hypotézy nauka o kolizních normách představuje ucelený a dotvořený systém, který alespoň v teoretické rovině poskytuje odpovědi na všechny otázky, jež při aplikaci kolizních norem vznikají. Autor chce zkoumat zda alespoň na teoretické úrovni lze zásadní otázky aplikace kolizních norem považovat za zodpovězené, respektive zodpověditelné. Podle druhé hypotézy koncept oboustranné kolizní normy usnadňuje život v mezinárodním prostředí vhodným způsobem regulace soukromoprávních poměrů s cizím prvkem. Výsledkem rozboru vybraných klíčových témat aplikace kolizních norem by měla být identifikace hlavních problémů, které jejich aplikaci provázejí (str. 15).

Následuje kapitola o obecných otázkách kolizní normy. V úvodu kapitoly na str. 19 není zřejmá myšlenka autora o pojmu věcná norma, který je podle něj používán zejména v kontextu mezinárodního práva soukromého. Za věcnou normu označuje normu, která upravuje práva a povinnosti účastníků, tj. hmotněprávní normu. Věcná norma je však v mezinárodním právu soukromém vykládána jako specifický druh normy odlišné od norem přímých a kolizních. Otázkou je jaký je koncept věcné normy podle uchazeče. Dále se uchazeč v této kapitole zabývá podstatou kolizní normy. Zajímavé jsou úvahy autora, které se týkají odůvodnění pro použití cizího práva vlastním státem. Zabývá se zde jednak internacionalistickým přístupem, tak i důvodem, který spočívá v učení o mezinárodní zdvořilosti. Konstatuje však, že doktrína mezinárodní zdvořilosti při určitém vymezení může mít přesah do internacionalistického přístupu (str. 32). V této souvislosti vyvstává otázka, jaký je vůbec důvod pro vznik kolizních norem, které umožňují aplikaci cizího práva? Otázkou je také teorie nabytých práv a její vztah k mezinárodnímu právu veřejnému (str. 37). Má stát povinnost vyplývající z obecného mezinárodního práva poskytovat cizincům ochranu bezpečnosti jejich majetku, pokud jde o věci, které cizinec nabyl v cizině a vnesl je na území druhého státu? Dále se uchazeč v kapitole zabývá úvahami o obecném zájmu stran či státu a dále také reciprocitou. V závěru kapitoly autor konstatuje, že kolizní normy jsou projevem

vůle domácího normotvůrce jako jakékoliv jiné právní normy (str. 42). S tímto závěrem lze souhlasit, i když je poněkud zjednodušující. I z předchozího textu plyne, že tato vůle je ovlivněna mezinárodními závazky i zájmy daného státu, kdy je třeba brát ohled na podobné zájmy jiných států.

Třetí kapitola zaměřená na vybrané otázky spojené s aplikací kolizní normy a cizího práva určeného na jejím základě představuje jádro celé práce. V této části se autor zabývá otázkou imperativních norem, které odlišuje od norem kogentních. Konstatuje, že ne každá norma kogentní je imperativní, uvádí, že množina imperativních norem je užší než množina norem kogentních (str. 54). Toto své tvrzení by měl vysvětlit v čem spočívá výjimečnost imperativních norem, když sám autor konstatuje, že každá norma imperativní je normou kogentní (str. 54). Problematiku imperativních norem autor dále podrobně rozebírá z hlediska různých právních řádů a předpisů. Na str. 79 se uchazeč zabývá definicí imperativní normy v čl. 9 Nařízení Řím I a konstatuje, že zavedením definice imperativní normy na úrovni právního předpisu představuje revoluci jak z hlediska evropského práva, ale i práva českého. Touto problematikou se zabývá i z hlediska dalších Nařízení Řím. V souvislosti s Nařízením Řím III se zaměřuje na problematiku výhrady veřejného pořádku (str. 88 a násl.). Jaký je vztah výhrady veřejného pořádku k imperativní normě? Dále zkoumá uchazeč otázku výhrady veřejného pořádku a imperativních norem v Nařízení o dědictví a v Nařízení Řím IV. Další podkapitola je zaměřena na výhradu veřejného pořádku. Nejprve v obecnosti vymezuje tento institut a dále se zaměřuje na vztah výhrady veřejného pořádku a imperativních norem. Následuje analýza veřejného pořádku v zákonech o mezinárodním právu soukromém, které byly nebo jsou účinné na území České republiky. Následuje analýza veřejného pořádku v evropském právu. Autor zde konstatuje, že na rozdíl od současné české úpravy v zákoně o mezinárodním právu soukromém, má soud pokud jde o příslušná nařízení EU „diskreci zda v případě zjištění rozporu s veřejným pořádkem dané cizí ustanovení použije, či nikoliv“ (str. 129). Jak interpretovat dané ustanovení pokud by soud zjistil rozpor účinků aplikace cizího práva s domácím veřejným pořádkem? Následuje rozbor výhrady veřejného pořádku ve vybraných cizích právních řádech. Další problematikou zkoumanou v disertační práci je zpětný a další odkaz. Po obecném vymezení následuje rozbor zpětného a dalšího odkazu v předpisech platných v minulosti i v současnosti na území ČR. Následuje rozbor úpravy zpětného a dalšího odkazu v evropském právu. Z jakého důvodu se podle názoru autora v Nařízení o dědictví zpětný a další odkaz přijímá, na rozdíl od Nařízení Řím? (str. 172). Jaký je jeho pohled na případné použití zpětného a dalšího odkazu v obecnosti? Následuje celkový závěr práce obsahující odpovědi autora na hypotézy vymezené v úvodu práce. Na první

položenou otázku v hypotéze, zda nauka o kolizních normách představuje ucelený a dotvořený systém, alespoň na teoretické úrovni nenalézá autor kladnou odpověď (str. 193). Není to dáno tím, že existují, jak sám i uchazeč konstatuje rozdíly v právní úpravě mezinárodního práva soukromého v jednotlivých státech? Rovněž na druhou otázku, že koncept oboustranné kolizní normy usnadňuje právní život v mezinárodním prostředí, nenalézá jednoznačně kladnou odpověď (str. 194). Na str. 194 (poznámka č. 391) není zřejmé konstatování autora, v čem by měl být inspirativní přístup mezinárodního práva veřejného.

Pokud je o hodnocení, dá se konstatovat, že autor si zvolil teoreticky náročné téma, zahrnující několik důležitých otázek, které se týkají kolizních norem. Dané téma dokázal na vysoké úrovni uchopit a rovněž našel přesvědčivé odpovědi na vzniklé otázky. Práce vychází z teoretických východisek a své názory a závěry autor dokumentuje na citaci řady soudních a dalších rozhodnutí. Jednotlivé podkapitoly obsahují dílčí závěry. Práce splňuje požadavky kladené na dizertační práce a uchazeč prokázal schopnost vědecké práce. Z formálního hlediska je práce napsána srozumitelným jazykem. Seznam použitých pramenů obsahuje příslušné primární i sekundární prameny v českém jazyce a řadu cizojazyčných zdrojů. V seznamu literatury však postrádám judikaturu citovanou v práci. O práci s literaturou svědčí i na 393 poznámek pod čarou.

Dizertační práce splňuje požadavky kladené na dizertační práce. Na základě výše uvedeného dle čl. 66 odst. 8 Vnitřního předpisu, kterým se mění pravidla pro organizaci studia na PF UK: „**Práci doporučuji k obhajobě před příslušnou komisí pro obhajobu dizertačních prací.**“ Zároveň doporučuji, aby při ústní obhajobě uchazeč reagoval na otázky a připomínky obsažené v posudku. Po úspěšné obhajobě navrhuji udělení vědeckého titulu Ph.D.

V Praze dne 5. 1. 2018

doc. JUDr. Jan Ondřej, CSc., DSc.